

I

(Seadusandlikud aktid)

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2014/55/EL,

16. aprill 2014,

mis käsitleb e-arveldamist riigihangete puhul

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) E-arvete kohta on olemas mitu ülemaailmset, riiklikku, piirkondlikku ja kaubanduslikku standardit, mida praegu liikmesriikides kasutatakse. Ükski neist standarditest ei domineeri ning enamik neist ei ole teistega koostalitlusvõimelised.
- (2) Kui liikmesriigid edendavad riigihangete puhul e-arvete kasutamist või muudavad selle kohustuslikuks, siis ühtse standardi puudumise korral otsustavad nad töötada välja oma tehnilised lahendused, tuginedes eraldiseivatele riiklikele standarditele. Sellest tulenevalt suureneb liikmesriikides samaaegselt kehtivate erinevate standardite arv ning selline kasv jätkub tõenäoliselt ka tulevikus.
- (3) Koostalitlusvõimeta standardite arvukuse tulemuseks on liigne keerukus, õiguslik ebakindlus ja suuremad tegevuskulud ettevõtjate jaoks, kes kasutavad e-arveid eri liikmesriikides. Piiriülese hanketegevuses osaleda soovivad ettevõtjad peavad sageli järgima uut e-arveldamise standardit iga kord, kui nad sisenevad uuele turule. Kuna lahknevad e-arveid käsitlevad õigus- ja tehnilised nõuded vähendavad ettevõtjate soovi tegeleda piiriülese hanketegevusega, tekitavad nad sellega turule sisenemise tõkkeid piiriüleste riigihangete puhul ja kaubandustõkkeid. Sellised nõuded takistavad põhivabaduste kasutamist, mistõttu nad mõjutavad otseselt siseturu toimimist.
- (4) Tulevikus need liidusese kaubanduse tõkked tõenäoliselt suurenevad, sest välja töötatakse üha rohkem koostalitlusvõimeta riiklike ja kaubanduslike standardeid ning e-arvete kasutamine riigihangete puhul laieneb või muudetakse liikmesriikides kohustuslikuks.

⁽¹⁾ ELT C 79, 6.3.2014, lk 67.

⁽²⁾ 28. novembri 2013. aasta arvamused (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 11. märtsi 2014. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 14. aprilli 2014. aasta otsus.

- (5) Piiriülese kaubanduse tõkked, mis tulenevad mitme e-arveldamise õigusliku nõude ja tehnilise standardi samaaegselt olemasolust ning koostalitlusvõime puudumisest, tuleks kõrvaldada või neid tuleks vähendada. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleks välja töötada ühtne Euroopa standard e-arve põhielementide semantilise andmemudeli (e-arveldamise Euroopa standard) jaoks. See standard peaks sätestama e-arves alati sisalduvad põhielemendid ja neid kirjeldama, lihtsustades seega e-arvete saatmist ja saamist erinevatel tehnilistel standarditel põhinevate süsteemide vahel. Eeldusel, et need standardid ei ole vastuolus Euroopa standardiga, ei tohiks nad asendada kehtivaid riiklikke tehnilisi standardeid ega nende kasutamist piirata ning endiselt peab olema võimalik jätkata nende kohaldamist paralleelselt Euroopa standardiga.
- (6) Semantilise koostalitlusvõime tagamise ja õiguskindluse parandamisega edendatakse käesoleva direktiiviga ka e-arveldamise kasutuselevõttu riigihangete puhul, võimaldades seeläbi liikmesriikidel, avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel ning ettevõtjatel saada märkimisväärset kasu säästu ja keskkonnamõju osas ning halduskoormuse vähendamise kaudu.
- (7) E-arveldamisest saadav kasu on maksimaalne siis, kui arve genereerimist, saatmist, edastamist, vastuvõtmist ja töötlemist saab täielikult automatiseerida. Sellepärast tuleks e-arveldamise Euroopa standardile vastavateks pidada ainult masinloetavaid arveid, mida saaja saab automaatselt ja digitaalselt töödelda. Vaid pildifaili ei tohiks käesoleva direktiivi mõistes lugeda e-arveks.
- (8) Koostalitlusvõime eesmärk on võimaldada teabe esitamist ja töötlemist ärisüsteemide vahel sidusal moel, olenevata sellest, millist tehnoloogiat, rakendust või platvormi nendes süsteemides kasutatakse. Täielik koostalitlusvõime hõlmab koostalitlusuutlikkust kolmel eraldi tasandil: arve sisu (semantika), kasutatav formaat või keel (süntaks) ja andmeedastuse viis. Semantiline koostalitlusvõime tähendab, et e-arve sisaldab teatud nõutud teavet ning et vahetatud teabe täpne tähendus säilitatakse ning on mõistetav üheselt, olenemata sellest, kuidas see füüsiliselt esitatakse või edastatakse. Süntakiline koostalitlusvõime tähendab, et e-arve andmeelemendid esitatakse formaadis, mida saab saatja ja saaja vahel otseselt vahetada ning automaatselt töödelda. Süntaktilist koostalitlusvõimet saab tagada ühel kahest viisist, nimelt kasutades ühist süntaksit või vastendades erinevad süntaksid.
- (9) Kasutusel on palju süntakseid. Järjest rohkem tagatakse süntakiline koostalitlusvõime vastendamise abil. See meetod on tõhus, kui arve sisaldab semantilisel tasandil kõiki andmeelemente ja kui nende tähendus on ühene. Kuna tihti pole see nii, tuleb võtta meetmeid koostalitlusvõime tagamiseks semantilisel tasandil. E-arveldamise kasutamise edasiseks lihtsustamiseks ja kulude vähendamiseks peaks üheks pikaajalistest eesmärkidest olema kasutatavate süntaksite arvu piiramine, keskendudes soovitatavalt ainult kõige rohkem kasutatavatele süntaksitele.
- (10) E-arveldamise standardimine täiendab jõupingutusi edendada elektroonilise riigihanke kasutuselevõtmist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2014/24/EL⁽¹⁾ ja 2014/25/EL⁽²⁾ asjakohastes sätetes kajastatule.
- (11) Euroopa Ülemkogu märkis oma 28.–29. juuni 2012. aasta ning 24. oktoobri 2013. aasta järeldustes, et esmatähtsad peaksid olema meetmed, mille eesmärk on arendada edasi piiriülest e-kaubandust ja moderniseerida avaliku halduse asutusi, muu hulgas e-arveldamisele ülemineku hõlbustamise ning selle kiire rakendamise kaudu.
- (12) Euroopa Parlament juhtis oma 20. aprilli 2012. aasta resolutsioonis tähelepanu turu killustatusele, mida põhjustavad riiklikud e-arveldamise eeskirjad, rõhutas olulisi eeliseid, mida pakub e-arveldamine, ning seda, kui oluline on õiguskindlus, selge tehniline keskkond ning avatud ja koostalitlusvõimelised e-arveldamise lahendused, mis

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/18/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/25/EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (ELT L 94, 28.3.2014, lk 243).

põhinevad ühistel õiguslikel nõuetel, äriprotsessidel ja tehnilistel standarditel. Nendel põhjustel kutsus Euroopa Parlament üles muutma e-arveldamise riigihangete puhul kohustuslikuks 2016. aastaks.

- (13) Komisjoni 2. novembri 2010. aasta otsusega ⁽¹⁾ loodud elektroonilisi arveid (e-arveid) käsitlev Euroopa sidusrühmade foorum võttis 2013. aasta oktoobris ühehäälselt vastu soovitusel semantilise andmemudeli kasutamise kohta koostalitlusvõime toetamiseks e-arveldamisel.
- (14) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada e-arvete suhtes, mis esitatakse avaliku sektori hankijatele ja võrgustiku sektori hankijatele ning mis väljastatakse selliste lepingute täitmise tulemusel, millele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2009/81/EÜ, ⁽²⁾ 2014/23/EL, ⁽³⁾ 2014/24/EL või 2014/25/EL. Käesolev direktiiv peaks hõlmama üksnes neid e-arveid, mille on esitanud ettevõtja, kellega on sõlmitud riigihankeleping või kontsessioonileping (põhitöövõtja). Kui aga liikmesriigid näevad direktiivi 2014/24/EL artikli 71 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 88 kohaselt ette otsemaksed alltöövõtjatele, peaks hankedokumentides kindlaksmääratav kord hõlmama sätteid e-arveldamise kasutamise või mittekasutamise kohta alltöövõtjatele tehtavate maksete puhul. Tuleks selgitada, et kui leping sõlmitakse ettevõtjate rühmaga, siis kohaldatakse käesolevat direktiivi e-arvetele, mille on väljastanud nii rühm kui ka üksikud ettevõtjad.
- (15) Käesolevat direktiivi tuleks samuti kohaldada kontsessioonilepingutele, mis hõlmavad makset, mille kohaselt peab arved esitama ettevõtja, kellega sõlmiti kontsessioonileping. Mõiste „kontsessioon” on määratletud direktiivi 2014/23/EL artikli 5 punktis 1. Kontsessioonilepingute eesmärk on hankida ehitustööd või teenused kontsessiooni abil, kui tasu seisneb õiguses ekspluateerida neid ehitisi või teenuseid või sellises õiguses koos maksega.
- (16) Käesoleva direktiivi kohaldamise suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 346. Käesolevat direktiivi ei kohaldata e-arvete suhtes, mis on väljastatud selliste lepingute (mis on kuulutatud salajaseks või millega kaasnevad erilised julgeolekumeetmed) täitmise tulemusel, mis ei kuulu direktiivi 2014/23/EL, direktiivi 2014/24/EL ja direktiivi 2014/25/EL kohaldamisalasse vastavalt nende artikli 10 lõikele 6, artikli 15 lõikele 3 ja artikli 24 lõikele 3. Samadel tingimustel tuleks käesolevas direktiivis ette näha konkreetne erand e-arvete suhtes, mis on väljastatud selliste lepingute (mis on kuulutatud salajaseks või millega kaasnevad erilised julgeolekumeetmed) täitmise tulemusel, mis kuuluvad direktiivi 2009/81/EÜ kohaldamisalasse.
- (17) Käesolevas direktiivis kasutatud mõisted peaksid olema kooskõlas teiste riigihankeid käsitlevate liidu õigusaktidega.
- (18) Komisjon peaks kohaldama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1025/2012 ⁽⁴⁾ asjakohaseid sätteid, et taotleda asjakohaselt Euroopa standardiorganisatsioonilt elektroonilise arveldamise Euroopa standardi koostamist. Määruse (EL) nr 1025/2012 asjakohaste sätete kohaselt kohaldatakse komisjoni otsusele, millega selline taotlus sätestatakse, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 182/2011 ⁽⁵⁾ osutatud kontrollimenetlust.
- (19) E-arveldamise Euroopa standard peaks põhinema kehtival tehnilistel spetsifikatsioonidel, mis on välja töötatud selliste Euroopa standardiorganisatsioonide raames nagu CEN (CWA 16356-MUG ja CWA 16562-CEN BII), ning neis tuleks arvesse võtta muid asjakohaseid tehnilisi spetsifikatsioone, mis on välja töötatud selliste rahvusvaheliste standardiorganisatsioonide raames nagu UN/CEFACT (CII v. 2.0) ja ISO (standardi ISO 20022 metoodikal põhinev

⁽¹⁾ Komisjoni 2. novembri 2010. aasta otsus, millega luuakse elektroonilisi arveid (e-arveid) käsitlev Euroopa sidusrühmade foorum (ELT C 326, 3.12.2010, lk 13).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/23/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 1).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 98/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisoluliste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

finantsarve). Standardimisnõuet täites peaks asjaomane Euroopa standardiorganisatsioon võtma arvesse ka konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi poliitika toetusprogrammi raames rakendatud laiaulatuslike katseprojektide tulemusi ning muude asjaomaste asutuste ja organisatsioonide e-arveldamise alaseid tehnilisi spetsifikatsioone, mida ettevõtjad ulatuslikult kasutavad. E-arveldamise Euroopa standard peaks olema kokkusobiv ka kehtivate maksestandarditega, et makseid oleks võimalik automaatselt töödelda.

- (20) Asjakohasele Euroopa standardiorganisatsioonile esitatavas taotluses peaks komisjon nõudma, et e-arveldamise Euroopa standard oleks tehnoloogiliselt neutraalne, eesmärgiga vältida konkurentsimoonutusi, et ta oleks kooskõlas asjaomaste e-arveldamise rahvusvaheliste standarditega, vältimaks turulepääsu tehnilisi takistusi kolmandate riikide tarnijate jaoks ja tegemaks Euroopa tarnijatele lihtsamaks e-arvete saatmise ostjatele kolmandates riikides, ning et ta oleks kooskõlas nõukogu direktiiviga 2006/112/EÜ⁽¹⁾. Kuna e-arved võivad sisaldada isikuandmeid, peaks komisjon ühtlasi nõudma, et e-arveldamise Euroopa standardis arvestataks isikuandmete kaitset kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 95/46/EÜ⁽²⁾ ning lõimitud andmekaitse, proportsionaalsuse ja võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtteid. Lisaks nendele miinimumnõuetele peaks komisjon oma taotluses asjakohasele Euroopa standardiorganisatsioonile kindlaks määrama täiendavad nõuded seoses e-arveldamise Euroopa standardi sisuga ja nimetatud standardi vastuvõtmise tähtajaga.
- (21) Selleks et e-arveldamisest saaksid riigihangete puhul kasu ka väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, peaks e-arveldamise Euroopa standard tegema võimalikuks luua kasutajasõbralikud e-arveldamissüsteemid, nimelt sellised, mida on lihtne mõista ja kasutada. Seoses sellega tuleks arvesse võtta ka asjaolu, et eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning väiksemate avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate töötajate arv ja rahalised vahendid on piiratud.
- (22) E-arveldamise Euroopa standard peaks olema sobilik kasutamiseks ka ettevõtjatevaheliste äritehingute puhul. Seega selleks, et võimaldada eraõiguslikel ettevõtjatel kasutada uut standardit omavahelistes ärisuhetes, peaks komisjon tagama, et standardit ei töötata välja viisil, mis muudab selle kasutamise sobivaks üksnes riigihangete valdkonnas.
- (23) Mõningates ettevõtlussektorites kasutatavate arvete puhul võib olla tarvis esitada sektorispetsiifilist teavet. Siiski peab piiratud hulk ühiseid standardelemente sisalduma kõigis arvetes. Kõnealuste elementide olemasolu on hädavajalik selleks, et kontrollida, kas arve kajastab õigesti selle aluseks olevat äritehingut, ja tagada, et see on õiguslikult kehtiv. Selliste käibemaksuga maksustamise eesmärkidel nõutavate elementide loetelu sisaldub direktiivis 2006/112/EÜ. E-arveldamise Euroopa standard peaks seega nende elementidega kooskõlas olema.
- (24) E-arveldamise Euroopa standardis tuleks määratleda semantilised andmeelemendid, mis on eelkõige seotud täiendavate müüjat ja ostjat käsitlevate andmetega, protsessiidentifikaatorite, arveandmete, üksikasjalike kaubaandmete, edastamist käsitleva teabe ning makse tegemiseks vajalike andmete ja maksetingimustega. E-arve põhielemendid peaksid sisalduma igas e-arves. See peaks tagama e-arveldamise selge ja ühetaolise kohaldamise.
- (25) Kuigi e-arve saatjale peaks jääma võimalus tagada arve päritolu ehtsus ja sisu õigsus mitmel viisil, muu hulgas e-allkirja abil, ei tohiks e-allkirja nõue olla e-arveldamise Euroopa standardi elemendiks, et tagada vastavus direktiiviga 2006/112/EÜ.
- (26) Avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate liigsete kulude ja koormuse vältimiseks tuleks taotleda, et asjakohane Euroopa standardiorganisatsioon määraks kindlaks loetelu piiratud hulga süntaksitega, mis vastavad e-arveldamise Euroopa standardile. See loetelu ei peaks olema e-arveldamise Euroopa standardi osa. Kindlaksmääratud süntaksid peavad olema ettevõtjate ja avaliku sektori hankijate poolt juba ulatuslikult ja edukalt kasutusel.

⁽¹⁾ Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31).

Liikmesriikidepoolse rakendamise lihtsustamiseks ja kiirendamiseks tuleks asjaomastelt Euroopa standardiorganisatsioonidelt nõuda e-arveldamise Euroopa standardist lähtudes asjakohaste süntaksiseoste esitamist kõigi loetelus kindlaks määratud süntaksite puhul. Süntaksiseosed on suunised selle kohta, kuidas võiks standardit kirjeldada erinevates süntaksites. Koostatav standardimisdokument peaks täiendama e-arveldamise Euroopa standardit e-arve põhielementide semantilise andmemudeli ja süntaksite loetelu osas.

- (27) E-arveldamise Euroopa standardi kasutamise hõlbustamiseks peaks Euroopa standardiorganisatsioonilt taotlema ka suuniste koostamist edastamise koostalitlusvõime kohta. Need suunised ei peaks olema e-arveldamise Euroopa standardi osa ega tohiks olla avaliku sektori hankijatele ja võrgustiku sektori hankijatele kohustuslikud.
- (28) Enne e-arveldamise Euroopa standardi kasutuselevõtmist liikmesriikides tuleks standardi praktilist kohaldamist piisavalt testida. Kõnealune hindamine tuleks läbi viia standardi koostamise käigus. Hindamine peaks hõlmama lõppkasutajaid ja selles peaks käsitleda praktilisuse ja kasutajasõbralikkuse aspekte ning see peaks näitama, et standardit saab rakendada kulutõhusal ja proportsionaalsel viisil.
- (29) Kui asjaomase Euroopa standardiorganisatsiooni koostatud e-arveldamise Euroopa standard ja standardiga kooskõlas olev süntaksite loetelu vastavad komisjoni taotluses Euroopa standardiorganisatsioonile sisalduvatele nõuetele ning kui standardit on testitud, tuleks viide e-arveldamise Euroopa standardile ja süntaksite loetelu avaldada *Euroopa Liidu Teatajas*.
- (30) Käesoleva direktiivi need sätted, milles käsitletakse standardi väljatöötamist ja muid koostatavaid standardimisdokumente, on vastavuses määruse (EL) nr 1025/2012 asjakohaste sätetega. Võttes siiski arvesse käesoleva direktiivi eripära, on asjakohane ette näha, et otsused avaldada viited standardile ja süntaksite loetelu, neid mitte avaldada või avaldada need piirangutega võetakse vastu kontrollimenetluse kohaselt. See ei tohiks siiski piirata määruse (EL) nr 1025/2012 asjakohaste sätete kohaldamist ühtlustatud standardite ametlike vastuväidete suhtes.
- (31) Euroopa standardiorganisatsioonid vaatavad standardeid korrapäraselt läbi ja ajakohastavad neid, et reageerida tehnoloogia arengule. Arvestades sellise arengu kiirust IKT sektoris, peaks komisjon saama samuti taotleda, et asjakohane Euroopa standardiorganisatsioon vaataks läbi ja ajakohastaks e-arveldamise Euroopa standardit, et võtta arvesse kõnealust arengut ning tagada jätkuv koostalitlusvõime.
- (32) Selleks et reageerida tehnoloogia arengule või turundutele peaks komisjon saama võtta vastu rakendusakti süntaksite loetelu läbivaatamiseks ja ajakohastamiseks. Keerulisemate kohanduste puhul peaks komisjon saama samuti taotleda asjaomaselt Euroopa standardiorganisatsioonilt süntaksite loetelu läbivaatamist ja ajakohastamist.
- (33) Komisjonil peaks olema võimalik vaadata üle juba avaldatud süntaksite loetelu, kui ta peab seda vajalikuks täieliku ja jätkuva koostalitlusvõime tagamiseks, tehnoloogia arengu arvessevõtmiseks või kasutatavate süntaksite arvu piiramiseks. Seda tehes peaks komisjon võtma arvesse asjakohase Euroopa standardiorganisatsiooni poolt kindlaksmääratud, läbivaadatud ja ajakohastatud süntaksite loetelu.
- (34) Käesolevas direktiivis sätestatud ülevõtmise tähtpäevade möödumisel peaks avaliku sektori hankijatel ja võrgustiku sektori hankijatel olema kohustus võtta vastu ja töödelda e-arveid, mis vastavad e-arveldamise Euroopa standardile ning ükskõik millisele komisjoni poolt *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud loetelus olevale süntaksile. Avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad ei tohiks seetõttu keelduda vastu võtmast eespool toodud tingimustele vastavaid e-arveid ainult sellepärast, et need ei vasta nõuetele (näiteks riiklikele või sektorispetsiifilistele nõuetele või mis tahes liiki täiendavatele tehnilistele nõuetele), mida ei ole käesolevas direktiivis konkreetselt kindlaks määratud. Kõnealune kohustus ei tohiks siiski mõjutada muid kohustuslikke keeldumise põhjuseid (näiteks seoses lepinguliste tingimustega). Enne arve maksmist peaksid avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad saama igal juhul siiski vabalt kontrollida, kas e-arve sisu kajastab õigesti arve aluseks olevat äritehingut (nt kas arve summa on õige) ning kas arve on adresseeritud õigele saajale. Kohustus mitte keelduda käesoleva direktiivi kohaselt e-arve vastuvõtmisest ei mõjuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/7/EL⁽¹⁾ kohaldamist.

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta direktiiv 2011/7/EL hilinevad maksimisega võitlemise kohta äritehingute puhul (ELT L 48, 23.2.2011, lk 1).

- (35) Käesolev direktiiv peaks e-arvete vastuvõtmise ja töötlemise kohustuslikuks tegema vaid arve vastuvõtjatele, st avaliku sektori hankijatele, kesksetele hankijatele ja võrgustiku sektori hankijatele. Käesolev direktiiv ei peaks piirama arve saatja õigust valida, kas ta esitab arve e-arveldamise Euroopa standardi või siseriiklike või muude tehniliste standardite kohaselt või paberil. Käesolev direktiiv ei tohiks siiski takistada liikmesriikidel kehtestada nõuet, et riigihangete raamistikus võib esitada ainult e-arveid. Kui saatja peaks valima arve esitamise e-arveldamise Euroopa standardit kasutades, tuleks kohaldada saaja kohustust võtta arve vastu ja seda töödelda ainult siis, kui arve on ühes neist süntaksitest, mis sisaldub komisjoni poolt *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud süntaksite loetelus. See ei peaks piirama saatjat kasutamast kolmanda isiku teenuseid, et teha tõlget oma süntaksi ja mõne loetelus sisalduva süntaksi vahel.
- (36) Euroopa Andmekaitseinspektoriga peeti nõu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001⁽¹⁾ artikli 28 lõikele 2 ning ta esitas 11. novembril 2013 arvamus⁽²⁾. Oma arvamuses avaldas Euroopa Andmekaitseinspektor soovitusel piisava andmekaitse tagamiseks käesoleva direktiivi kohaldamisel. Kõnealuseid soovitusi tuleks e-arveldamise Euroopa standardi väljatöötamisel ning avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate poolset isikuandmete töötlemisel arvesse võtta. Eelkõige tuleks selgitada, et kehtiv andmekaitseõigus kohaldub ka e-arveldamisele ning isikuandmete avaldamine läbipaistvuse ja aruandluse eesmärgil peab olema tasakaalus eraelu puutumatus kaitsega.
- (37) Kuna direktiiv 2006/112/EÜ sisaldab eeskirju arveldamise kohta, sealhulgas e-arveldamise kohta, tuleks selgitada selle suhet käesoleva direktiiviga. Käesoleva direktiivi eesmärk on direktiivi 2006/112/EÜ eesmärgist erinev, samuti on erinev selle kohaldamisala, seega ei mõjuta ta selle sätteid e-arvete kasutamise kohta käibemaksuga maksustamise eesmärkidel. Eelkõige direktiivi 2006/112/EÜ artikkel 232 reguleerib tehingu poolte vahelisi suhteid ja selle eesmärk on tagada, et saatja poolt kasutatavaid e-arveid ei saa teha kohustuslikuks saajale. See aga ei peaks mõjutama liikmesriikide õigust teha avaliku sektori hankijatele ja võrgustiku sektori hankijatele kohustuslikuks võtta teatud tingimustel vastu e-arveid.
- (38) Selleks et avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad saaksid nõuetekohaselt valmistuda ja võtta tehnilisi meetmeid, mis on pärast e-arveldamise Euroopa standardi kehtestamist ja süntaksite loetelu heakskiitmist vajalikud käesoleva direktiivi täitmiseks, ning võttes arvesse vajadust rakendada kiiresti e-arveldamist, tuleks pidada 18-kuulise üleminekuaja kehtestamist pärast e-arveldamise Euroopa standardile osutava viite ja süntaksite loetelu avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* põhjendatuks. Erandina nimetatud üldisest ülevõtmistähtajast ja soovides kaasa aidata e-arveldamise kasutuselevõttule teatud avaliku sektori hankijate poolt, nagu kohalikud ja piirkondlikud avaliku sektori hankijad, peaks liikmesriikidel olema lubatud edasi lükata käesoleva direktiivi nõuete kohaldamist keskvalitsusest madalama tasandi avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate poolt kuni 30 kuu võrra pärast e-arveldamise Euroopa standardile osutava viite ja süntaksite loetelu avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Seda võimalust käesoleva direktiivi nõuete järgimist edasi lükata ei tohiks kohaldada kesksetele ostjatele.
- (39) Selleks et lihtsustada käesoleva direktiivi nõuete rakendamist avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate jaoks, peaks komisjon tagama, et liikmesriike teavitatakse täielikult ja korrapäraselt töö edusammudest seoses standardi väljatöötamisega ja sellega seotud standardimisdokumentidega, mis koostatakse asjaomaste Euroopa standardiorganisatsioonide poolt. See peaks võimaldama liikmesriikidel teha vajalikku ettevalmistustööd eesmärgiga viia rakendamine lõpule kokkulepitud tähtaegade jooksul.
- (40) Kuna avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võivad edaspidi aktsepteerida ka selliseid e-arveid, mis vastavad muudele standarditele peale e-arveldamise Euroopa standardi, ning samuti paberikandjal esitatud arveid, kui siseriiklikes õigusaktides ei ole sätestatud teisiti, ei kaasne käesoleva direktiiviga täiendavaid kulusid või täiendavat koormust ettevõtjate jaoks, sealhulgas mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks komisjoni soovitus 2003/361/EÜ⁽³⁾ tähenduses. Veelgi enam, komisjon ja liikmesriigid peaksid tegema kõik

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

⁽²⁾ ELT C 38, 8.2.2014, lk 2.

⁽³⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikroettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

võimaliku, et minimeerida e-arveldamise Euroopa standardi rakendamise seotud kulu selle kasutajate, eelkõige mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks, et hõlbustada selle kasutuselevõttu kogu Euroopa Liidus.

- (41) Liikmesriigid peaksid käesoleva direktiivi rakendamisel arvestama väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning väiksemate avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate vajadustega ning pakkuma kõigile avaliku sektori hankijatele, võrgustiku sektori hankijatele ja tarnijatele vajalikku tuge, et e-arveldamise Euroopa standardit oleks võimalik kasutada. Lisaks tuleks eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ette näha koolitusmeetmed.
- (42) Selleks et lihtsustada tehnilisi ja protseduurilisi kohandusi, mida on vaja teha kõigil riigihankesse kaasatud osapooltel, et tagada käesoleva direktiivi edukas rakendamine, peaksid kõik liikmesriigid võimaluse korral tegema struktuurifondi abi kättesaadavaks kõigile abikõlblikele avaliku sektori hankijatele, võrgustiku sektori hankijatele ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.
- (43) Selleks et tagada käesoleva direktiivi ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses süntaksite loetelu koostamise, piiramise ja läbivaatamisega. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011. Süntaksite loetelu käsitlevate rakendusaktide vastuvõtmiseks tuleks kasutada kontrollimenetlust, võttes arvesse asjaolu, et nende eesmärk on hõlbustada e-arveldamise Euroopa standardi kohaldamist ning tagada koostalitlusvõime ja kiire reageerimine tehnoloogia arengule. Kontrollimenetlust peaks kasutama ka selliste rakendusaktide vastuvõtmiseks, mis on seotud vastuväidetega e-arveldamise Euroopa standardile, kuna nimetatud rakendusaktid võivad mõjutada kohustust võtta vastu ja töödelda e-arveid.
- (44) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke, nimelt kõrvaldada erinevate siseriiklike eeskirjade ja standardite tõttu tekkinud turutõkked ja kaubandustõkked ning tagada koostalitlusvõime, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Kohaldamisala

Käesolevat direktiivi kohaldatakse e-arvete suhtes, mis on väljastatud selliste lepingute täitmise tulemusel, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 2009/81/EÜ, direktiivi 2014/23/EL, direktiivi 2014/24/EL või direktiivi 2014/25/EL.

Käesolevat direktiivi ei kohaldata e-arvete suhtes, mis on väljastatud selliste lepingute täitmise tulemusel, mis kuuluvad direktiivi 2009/81/EÜ kohaldamisalasse, kui lepingu hange ja täitmine on kuulutanud salajaseks või selle täitmisel tuleb rakendada erilisi julgeolekumeetmeid vastavalt liikmesriigis kehtivatele õigus- või haldusnormidele ning tingimusel, et kõnealune liikmesriik on kindlaks teinud, et olulisi huvisid ei ole võimalik tagada vähem sekkuvate meetmetega.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „e-arve” — sellises struktureeritud elektroonilises formaadis väljastatud, edastatud ja saadud arve, mis võimaldab seda automaatselt ja elektrooniliselt töödelda;
- 2) „e-arve põhielemendid” — kogum teabe põhiosadest, mida e-arve peab sisaldama, et võimaldada koostalitlusvõimet, sealhulgas vajalik teave õigusnormidele vastavuse tagamiseks;
- 3) „semantiline andmemudel” — struktureeritud ja omavahel loogiliselt seotud tingimuste ning nende tähenduste kogum, millega täpsustatakse e-arve põhielemente;

- 4) „süntaks” — masinloetav keel või dialekt, mida kasutatakse e-arves sisalduvate andmeelementide esitamiseks;
- 5) „süntaksiseosed” — suunised selle kohta, kuidas võiks e-arve semantilist andmemudelit kirjeldada erinevates süntaksites;
- 6) „avaliku sektori hankijad” — direktiivi 2009/81/EÜ artikli 1 punktis 17, direktiivi 2014/23/EL artikli 6 lõikes 1 ja direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 1 kindlaks määratud avaliku sektori hankijad;
- 7) „keskvalitsusest madalama tasandi avaliku sektori hankijad” — direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 3 määratletud keskvalitsusest madalama tasandi avaliku sektori hankijad;
- 8) „keskne hankija” — direktiivi 2014/24/EL artikli 2 lõike 1 punktis 16 määratletud keskne hankija;
- 9) „võrgustiku sektori hankijad” — direktiivi 2009/81/EÜ artikli 1 punktis 17, direktiivi 2014/23/EL artikli 7 lõigetes 1 ja 2 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 4 lõikes 1 kindlaks määratud võrgustiku sektori hankijad;
- 10) „rahvusvaheline standard” — määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 lõike 1 punktis a määratletud rahvusvaheline standard;
- 11) „Euroopa standard” — määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 2 lõike 1 punktis b määratletud Euroopa standard.

Artikkel 3

Euroopa standardi kehtestamine

1. Komisjon esitab asjaomasele Euroopa standardiorganisatsioonile taotluse e-arve põhielementide semantilist andmemudelit käsitleva Euroopa standardi (e-arveldamise Euroopa standard) koostamiseks.

Komisjon nõuab, et e-arve põhielementide semantilist andmemudelit käsitlev e-arveldamise Euroopa standard vastab vähemalt järgmistele kriteeriumidele:

- see on tehnoloogiliselt neutraalne;
- see sobib kokku asjakohaste e-arveldamise rahvusvaheliste standarditega;
- see võtab arvesse vajadust kaitsta isikuandmeid vastavalt direktiivile 95/46/EÜ, lõimitud andmekaitse lähenemisviisi ning proportsionaalsuse, võimalikult väheste andmete kogumise ja nende otstarbe piiramise põhimõtteid;
- see on kooskõlas direktiivi 2006/112/EÜ asjakohaste sätetega;
- see võimaldab praktiliste, kasutajasõbralike, paindlike ja kulutõhusate e-arveldussüsteemide loomist;
- see võtab arvesse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning keskvalitsusest madalama tasandi avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijate erivajadusi;
- see on sobilik kasutamiseks ka ettevõtjatevaheliste äritehingute puhul.

Komisjon taotleb, et asjaomane Euroopa standardiorganisatsioon esitaks loetelu piiratud hulgest süntaksitest, mis vastavad e-arveldamise Euroopa standardile, asjakohastele süntaksi vastendamistele ja suunistele edastamise koostalitlusvõime kohta, et hõlbustada sellise standardi kasutamist.

Taotlused võetakse vastu kooskõlas määruse (EL) nr 1025/2012 artikli 10 lõigetes 1–5 sätestatud menetlusega.

Osana tööst töötada välja standard asjaomase Euroopa standardiorganisatsiooni poolt ja lõikes 2 kindlaksmääratud tähtaja jooksul testitakse standardit seoses selle praktilise kohaldamisega lõppkasutaja suhtes. Komisjonil lasub üldine vastutus testimise eest ja komisjon tagab, et testide läbiviimise ajal võetakse eriti arvesse praktilisuse, kasutajasõbralikkuse ja võimalike rakenduskulude kriteeriumide täitmist kooskõlas lõike 1 teise lõiguga. Komisjon esitab testide tulemusi käsitleva aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

2. Kui lõikes 1 osutatud taotluse alusel koostatud e-arveldamise Euroopa standard vastab taotluses sisalduvatele nõuetele ja kui lõike 1 viienda lõigu kohane testimisetapp on lõppenud, avaldab komisjon viite sellisele standardile *Euroopa Liidu Teatajas* koos piiratud hulga süntaksite loeteluga, mis on koostatud lõikes 1 osutatud taotluse kohaselt. Avaldamine viiakse lõpule hiljemalt 27. maiks 2017.

Artikkel 4

Ametlikud vastuväited Euroopa standardile

1. Kui liikmesriik või Euroopa Parlament leiab, et e-arveldamise Euroopa standard ja süntaksite loetelu ei vasta täielikult artikli 3 lõikes 1 sätestatud nõuetele, teavitavad nad sellest komisjoni üksikasjaliku selgitusega ning komisjon otsustab:

- a) avaldada viited asjakohasele e-arveldamise Euroopa standardile ja asjaomaste süntaksite loetelu *Euroopa Liidu Teatajas*, jätta need avaldamata või avaldada need seal piirangutega;
- b) säilitada *Euroopa Liidu Teatajas* viited asjakohasele e-arveldamise Euroopa standardile ja süntaksite loetelu, säilitada need piirangutega või need kõrvaldada.

2. Komisjon avaldab oma veebilehel e-arveldamise Euroopa standardit ja süntaksite loetelu käsitleva teabe, mille kohta on tehtud lõikes 1 osutatud otsus.

3. Komisjon teatab lõikes 1 osutatud otsusest asjaomasele Euroopa standardiorganisatsioonile ja taotleb vajaduse korral asjaomase e-arveldamise Euroopa standardi või süntaksite loetelu läbivaatamist.

4. Käesoleva artikli lõike 1 punktides a ja b osutatud otsused võetakse vastu kooskõlas artikli 10 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 5

Euroopa standardi ja süntaksite loetelu haldamine ja edasiarendamine

1. Selleks et võtta arvesse tehnoloogia arengut ning tagada täielik ja jätkuv koostalitlusvõime e-arveldamisel riigihangete puhul, võib komisjon:

- a) ajakohastada e-arveldamise Euroopa standardit või selle läbi vaadata;
- b) komisjoni poolt *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud süntaksite loetelu ajakohastada või selle läbi vaadata.

2. Kui komisjon otsustab võtta lõike 1 punktis a osutatud meetmeid, esitab ta taotluse asjakohasele Euroopa standardiorganisatsioonile. Kõnealune taotlus esitatakse artikli 3 lõikes 1 osutatud korras, kohaldamata seal ette nähtud tähtaegu.

3. Artiklit 4 kohaldatakse iga ajakohastamise või läbivaatamise suhtes, mis viiakse läbi kooskõlas lõike 1 punktiga a.

4. Kui komisjon otsustab võtta lõike 1 punktis b osutatud meetmeid, teeb ta seda kooskõlas artikli 10 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega või esitades taotluse asjakohasele Euroopa standardiorganisatsioonile. Selline taotlus esitatakse artikli 3 lõikes 1 osutatud korras, kohaldamata seal ette nähtud tähtaegu.

Artikkel 6

E-arve põhielemendid

E-arve põhielemendid on muu hulgas:

- a) protsessi- ja arveidentifikaatorid;
- b) arve ajavahemik;
- c) teave müüja kohta;
- d) teave ostja kohta;
- e) teave makse saaja kohta;
- f) teave müüja maksuesindaja kohta;

- g) lepingu viide;
- h) edastamise üksikasjad;
- i) maksekorraldused;
- j) teave krediidi või deebetiga kohta;
- k) teave arve kirjete kohta;
- l) arve kogusummad;
- m) käibemaksu jaotus.

Artikkel 7

E-arvete vastuvõtmine ja töötlemine

Liikmesriigid tagavad, et avaliku sektori hankijad ja võrgustiku sektori hankijad võtavad vastu ja töötlevad e-arveid, mis vastavad e-arveldamise Euroopa standardile, mida käsitlev viide on avaldatud vastavalt artikli 3 lõikele 2, ja mis tahes süntaksile loetelus, mis on avaldatud vastavalt artikli 3 lõikele 2.

Artikkel 8

Andmekaitse

1. Käesolev direktiiv ei mõjuta andmekaitse suhtes kohaldatavat liidu ja siseriiklikku õigust.
2. Kui liidu või siseriiklik õigus ei näe ette teisiti ning ilma et see piiraks direktiivi 95/46/EÜ artiklis 13 sätestatud erandeid ja piiranguid, võib e-arveldamiseks kogutud isikuandmeid kasutada ainult sellel otstarbel või sellega kokkusobivatel eesmärkidel.
3. Ilma et see piiraks direktiivi 95/46/EÜ artiklis 13 sätestatud erandite ja piirangute kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et e-arveldamise käigus kogutavate isikuandmete avaldamise kord on läbipaistvuse ja aruandluse eesmärgil kooskõlas sellise avalikustamise eesmärgi ning eraelu puutumatuse kaitse põhimõttega.

Artikkel 9

E-arvete kasutamine käibemaksuga maksustamise eesmärkidel

Käesolev direktiiv ei mõjuta direktiivi 2006/112/EÜ sätete kohaldamist.

Artikkel 10

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 11

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid ning kohaldavad neid hiljemalt 27. novembriks 2018. Nad edastavad kõnealuste sätete teksti viivitamata komisjonile.
2. Erandina lõikest 1 võtavad liikmesriigid vastu ja avaldavad hiljemalt 18 kuud pärast e-arveldamise Euroopa standardile osutava viite avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* artiklis 7 sätestatud kohustuse võtta vastu ja töödelda e-arveid täitmiseks vajalikud sätted ning kohaldavad neid.

Liikmesriigid võivad esimeses lõigus osutatud kohaldamise edasi lükata seoses nende keskvalitsusest madalama tasandi avaliku sektori hankijate ja võrgustiku sektori hankijatega kõige rohkem kuni 30 kuud pärast e-arveldamise Euroopa standardile osutava viite avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Pärast e-arveldamise Euroopa standardile osutava viite avaldamist avaldab komisjon *Euroopa Liidu Teatajas* lõpliku kuupäeva esimeses lõigus osutatud sätete jõustamiseks.

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 12

Läbivaatamine

Komisjon vaatab läbi käesoleva direktiivi mõju siseturule ja e-arveldamise kasutuselevõtule riigihangete puhul ning edastab selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande kolme aasta jooksul pärast keskvalitsusest madalama tasandi avaliku sektori hankijatele artikli 11 lõike 2 teises lõigus sätestatud tähtaja maksimaalset pikendamist. Vajaduse korral lisatakse aruandele mõjuhinnang, mis käsitleb vajadust edasiste meetmete järele.

Artikkel 13

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 14

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 16. aprill 2014

Euroopa Parlamendi nimel
eesistuja
M. SCHULZ

Nõukogu nimel
president
D. KOURKOULAS
